

Net Hurbil

PELLO ZUBIRIA

“Change Your Bank”: bankua aldatu edo bankuz aldatu

Ken Burnett marketin alorreko hizlari eta idazle ezaguna da Britainia Handian, Gobernu Kanpoko Erakundeei donazioak bilatu eta lantzen irakasten dien aditua. Orain, bankuetako buruzagien lotsagabekeriaz haserre, “Change Your Bank” mugimendua abiarazi du.

DIRU-GOSEAREN AROA FINI DELA erakuts diezaiekete bankuei bezerekek, horra *Change Your Bank* ekimenaren sortzaileak *The Guardian* egunkarian plazaratu duen artikulua izenburu deigarria. Deigarria bai, baina zinez mintzo ote da Ken Burnett artikulua egilea, ala marketin jolasa darabil?

Gaur mundu osoa dardarka daukan krisiaren lehen astindua gertatu zenetik, 2008ko abuztuan lehertutako finantza krisitik alegia, beste inon baino gehiago nabari bada bankuen buruzagiekiko haserrea hori herrialde anglosaxoietan da, funtsean AEBetan eta Britainia Handian. Horren adierazgarrietako bat da *Change Your Bank*.

“Mundu hau bidegabea dela denok dakigu. Beti izan da. Baina ez daukate horrekin zertan denoi burla egirik”. Burlaz eta mespretxuz tratatuak sentitu ziren Burnett eta bere emazte Marie, 35 urtez Royal Bank of Scotland-en (RBS) bezero izan direnak. Eskoziako erakunde gotorretakoaren eta munduko banku emankorretako baten bezero. Esan nahi baita, ustez munduko emankorrena... 2008an Londresko gobernu nazionalizatzaera behartuta egon zen arte.

2001etik RBSk sekulako hedatze lanak eginak zituen munduan barrena, bera baino txikiagoko bankuak

bata bestearen ondoren erosit eta beste banku, aseguru eta finantza erakunde ugaritan kapital zati handiak bereganatuz. RBS gero eta urrezkoago hark Fred Goodwin zeraman lemazain. Goodwin abizena euskaraz “irabazi ona” edo “garaipen ederra” eman genezake, izena eta izana dena bat.

Baina heldu zen zorigaiztoko 2008a, AEBetako zabor-hipoteken gainbehera estreina, merkatuetan likidotasuna agortzea ondoren, jarraian CDOak (*Collateralized Debt Obligation*) bezalako espekulaziozko tresna ulergaitzen gainbehera... eta erremediorik gabe hondoratzen hasi zen Royal Bank of Scotland.

Milaka akziodun eta bezero larrubixirik utzita sunsituko ez bazen, 2008ko urriaren 13an Londresko gobernuak bereganatu zuen RBS. Tratuaren barruan Fred Goodwin presidente megalomano eta harroaren dimisioa sartu zen. Aurretik, unerik gozoenean akzioko 18 libera esterlina balio zuen bankua akzioko libera baten 65,70 penike balio izateraino amildua zuen.

2002an *Forbes* aldizkari famatuak Fred Goodwin urteko enpresaburu izendatu zuen. 2003an eta 2006an Eskoziako gizonik boteretsuena izendatu zuen *Scotland on Sunday* egunkariak. 2003an Europako urteko bankaritzat saritu zuten. 2004an

Ezkerreko irudian, *Deadline Scotland* gunetik hartuta, Fred Goodwin bankuburua, Royal Bank of Scotlandeko nagusi zeneko prentsaurreko batean. Eskuinekoa *Hartenziel* blog holandarrean aurkitu dugu: Ingalaterrako hiriren bateko horma horretan Fred Goodwin ehizatze afixa eskegi dute: RBSko buruzagi ohia bilatzen dela dio, berak urtean 4,2 milioi libera irabaziz bankua 20.000 milioiko bankarrotara eraman zuelako. Lapurretaz, arpilatzeaz eta arduragabekeria kriminalaz akusatzen dute, milaka lanpostu galdu izanaren erantzukizuna egotziz. Gero eta handiago da soldata astronomikoak sakelaritzen dituzten ugazaben kontrako haserrea. Besterik da egonezin hori nolako mugimendutan mamituko den, ezkerre bezala jo baitezake faxismo aldera.

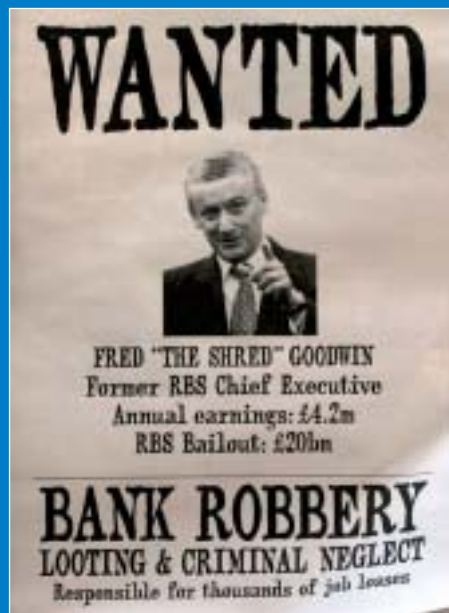
Elisabeth erreginak *Sir* egin zuen. 2008an London Business School-eko ohorezko bazkide izendatu zuten. Horrelako gizon urrezkoari nola utzi bankutik joaten erretiro egoki bat gabe?

Laster hasi ziren zabaltzen Goodwinen bizirik zen arte urtean irabaziko zituen dirutzen gehetasunak. 703.000 libera (774.500 euro) urtean. Erretreta txukuna 2008ko urte beltzean 24.000 milioi libera esterlinako galerak egin zituen RBSko buruarentzako.

Ez dugu lotsarik, ez dugu beldurrik

Ken Burnettek dio ez duela onartuko estatuaren diruz –hau da, herritarren zergaz– erositako bankuak muturraren aurrean barre egitea. “Fred eta bere kideek banku bat hondoratu baldin badute, zergatik horrelako saria? Seguruenik orain bankuan daudenek beste hainbeste edo gehiago irabazten dutelako?”

Egia da Ken Burnett ez dela edozein bezero. Liburu mordoskaren egile da, gehienak marketin kontuez, baina baita naturarekiko bizipenez ere. Fama dauka Gobernu Kanpoko Erakundeek eta kolore guztietako fundazioek erabiltzen duten *fundraising* edo donazio bilketan aditua delako. Argialetxe txiki baten jabe ere bada emaztearekin.

“Jende arruntari zail egiten zaio horrelako eskandaluengatik protesta egitea. Guk zera egin dugu, RBS bankuko jendearekin –errespetatzen eta estimatzen ditugunekin, enplegatuekin– gai honetaz egin ditugun harreman guztiak idatzi eta plazaratu, ozen esateko aski dela. Bankuz aldatzera goazela”.

Change Your Bank blogean Burnettek kontatu du bankuari lehen protesta bidali ziotenean, RBSko bi gizon hubildu zitzaizkiela senar-emazteei etxeraino. Urduri omen ziruditen, aitortu zieten lotsa ematen ziela gertatu zenak, baina bankuan gauzak aldatzen ari zirela. Hori zertifikatzen zuen gutun bat ere erakutsi zieten, RBSko buruzagi exekutiboak, Stephen Hester-ek, sinatua.

Ez osorik konbentziturata baina bankuari azken aukera ematea erabaki zuten Burnett senar-emazteek. “Baina esan genien: OK, urte bete daukazue erakusteko. Aldatzen bazarete, aitortuko dut publikoan. Baina, hala ez bada, bankuz aldatuko gara, publikoan hori ere”. Horrela sortu zen *Change Your Bank* kanpaina.

Ideiak ximplea dirudi: berdintsu pentsatzen duten jendeak bildu eta denen artean bankuei jokabidez aldaraztea. Hasi besterik ez da egin, eta oraingoz emaitza handirik gabe. Burnettek aitortu du blogean: “Berrikitan egona naiz etxean azaldu zitzaidan exekutibo harekin, eta esan zidan beste kolega batzuekin hitz egin ondoren erabaki dutela

Change Your Bank bezalako kanpaina batek min handirik ez diela egiten. Horra, bankuek nahi dutena egin dezaketela, menderakitzak direla”.

Bankuetako buruzagiekiko haserrea mobilizatzen ahalegintzen da Burnett. Funtsean, finantzetako eliteek haragiztaten dute herritarren artean gero eta zabalduago dagoen iritzia: azken hamarkadotan izugarri handitu da Mendebaldeko herrialde aberatsetan bertan minoria aberatsek irabazten dutenaren eta gehien-goaren irabazien arteko tartea.

“Mundua beti izan da bidegabea –idatzi du Ken Burnettek–. Gutxienez Reagan eta Thatcherren garaietatik paradigma izan da aberatsak aberatsagotzea eta pobreak pobreakotzea. Blair eta Brownen 12 urtez agindu ondoren, are bidegabekeria handiagoa da, ez txikiagoa. Eta hala segituko du herritarrok geldiarazten ez badugu”.

Blogean bankuari kexua azaltzeko eta presio egiteko informazio praktikoak eskaintzen dira. Adibidez, Barclays, HSBC, Halifax edo RBS bankuen bezero izanez gero erabil daitezkeen gutun ereduak. Helburu nagusietako bat burrunba sortzea denez, Twitter eta Facebook usatzen dituzte blogaz gain. Horrekin guztiarekin *Change Your Bank* bankugintzaren atal zehatzak eztabaidatu nahi ditu: diru-etxeen garrantasuna, buruzagien *bonus* gehiegizkoak, eta abar. Besterik ez, baina hori guztia.

Hamarkada baterako heldu den ekonomi depresioak klase guztietako haserreak piztu ditu. Klase ertainetako jendeenak ere bai. ■

ZINKUNEGI
OPTIKA

Garantia.

Egunez egun zure konfiantza geureganatzen dugu, produktu berriak eta zerbitzu berriak etengabe bilatuz.

Hernani, 23 · 20004 Donostia · T. 943 420 624 · zinkunegi@euskalnet.net

